

УДК 339.72

А. Ю. Полчанов,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,
Житомирський державний технологічний університет

РОЛЬ ГРУПИ СВІТОВОГО БАНКУ ТА МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ В ПОДОЛАННІ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ

A. Polchanov,
PhD (Economics), Assistant Professor of Department of Finance and Crediting Zhytomyr State Technological University

THE ROLE OF THE WORLD BANK GROUP AND THE INTERNATIONAL MONETARY FUND IN OVERCOMING THE CONSEQUENCES OF ARMED CONFLICTS

Статтю присвячено вивченню впливу організацій Групи Світового банку та Міжнародного валютного фонду на постконфліктне відновлення. Метою дослідження є узагальнення досвіду діяльності зазначених міжнародних фінансових інститутів щодо подолання наслідків військових конфліктів.

Особливу увагу було приділено підтримці Групою Світового банку постконфліктних трансформацій у Хорватії у 1994—2000 рр. та вивчено особливості реалізації проектів у сфері відновлення інфраструктури, охорони здоров'я, реального та фінансового секторів економіки.

На основі аналізу даних про фінансову підтримку МБРР, МАР та МВФ 10 постконфліктних країн (Ангола, Камбоджа, Республіка Конго, Індонезія, Ліберія, Македонія, Сербія, Сьєрра-Леоне, Соломонові острови, Таджикистан) було виявлено тенденції до зростання кредитів та позик у абсолютному (у доларах США) та відносному вираженні (відносно ВВП).

Не залишилось поза увагою дослідження діяльність Фонду підтримки державного будівництва та розбудови миру, зокрема проект "Подолання наслідків конфлікту, пілотний проект з відновлення та розбудови спроможностей" в Україні.

This article is devoted to studying the influence of organization of the World Bank Group and International Monetary Fund on post-conflict reconstruction. The aim of investigation is the summarizing experience of activity of these international financial institutions in overcoming the consequences of armed conflicts.

Special attention was given to World Bank Group support in Croatia (in 1994—2000) as well as analysis of specificity of the projects implementation in the areas of rehabilitation of infrastructure, health protection, real and financial sector of economy.

On the basis of analysis of the financial assistance from IBRD, IDA and IMF to 10 post-conflict countries (Angola, Cambodia, Republic of the Congo, Indonesia, Liberia, Macedonia, Serbia, Sierra Leone, Solomon Islands, Tajikistan) has been identified trend of increasing credit and loans in absolute (in US dollar) and relative terms (as % of GDP).

The State and Peacebuilding Fund's activities, in particular, the project "Conflict Transition, Pilot Project on Restoration and Capacity Building" in Ukraine has not been left without attention.

*Ключові слова: Військовий конфлікт, міжнародні фінансові інститути, фінанси, фінансовий потенціал.
Key words: armed conflict, international financial institutions, finance, financial potential.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Зростаюча військово-політична напруженість в окремих регіонах є одним із ключових викликів для світової спільноти. Важливу роль у врегулюванні військових конфліктів відіграють міжнародні фінансові інститути, найбільших успіхів серед яких досягли Група Світового банку та Міжнародний валютний фонд.

Актуальність дослідження даного питання також обумовлена існуванням позитивного (наприклад, у Боснії та Герцеговині, Таджикистані та Хорватії) та негативного (у Афганістані та Іраку) досвіду постконфліктного відновлення, участь в якому брали провідні міжнародні фінансові організації, з огляду на що їх діяльність потребує детального аналізу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Обраній проблематиці присвячена значна кількість публікацій, серед яких зокрема роботи Stephan

Klingebiel [12], James K. Boyce [6], Kristen Boon [4], Irfan Nooruddin та Thomas E. Flores [8], Shepard Forman [5] та інших. Крім того, широкому колу питань співпраці міжнародних фінансових інститутів з країнами, що долають наслідки військових конфліктів, присвячені власні дослідження співробітників Групи Світового банку ("The World Bank's experience with post-conflict reconstruction" [13], "Post-conflict reconstruction: The role of the World Bank" [10], "Post-conflict Reconstruction through State-and Nation-building: The Case of Bosnia and Herzegovina" [15], "The role of the World Bank in conflict and development: an evolving agenda" [3]) та Міжнародного валютного фонду ("IMF Engagement with Countries in Post-Conflict and Fragile Situations" [11], "The Fund's Engagement in Fragile States and Post-Conflict Countries" [14]).

Водночас накопичений досвід підтримки Групою Світового банку та Міжнародного валютного фонду

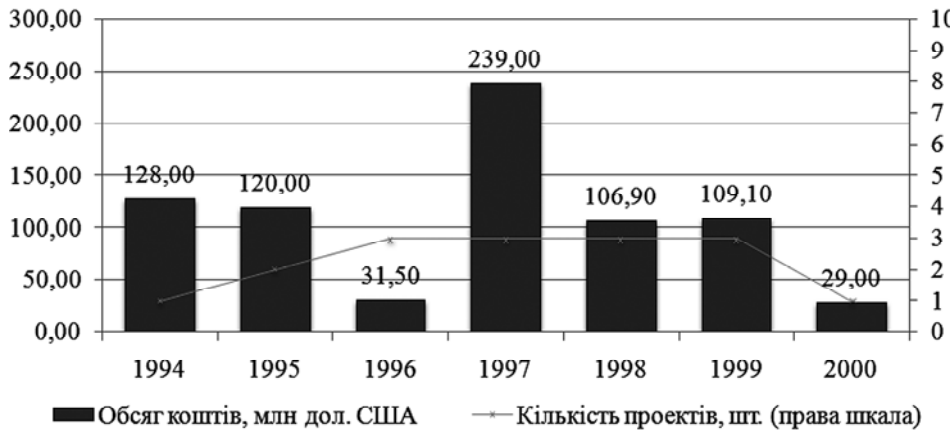

Рис. 1. Фінансування проектів Групи Світового банку у Хорватії у 1994–2000 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних Світового банку [19].

постконфліктних трансформацій протягом останніх років потребує узагальнення та систематизації.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є узагальнення досвіду діяльності міжнародних фінансових інститутів щодо подолання наслідків військових конфліктів.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Україна є не першою державою, що стикнулася із необхідністю проведення кардинальних економічних трансформацій в умовах військового конфлікту. Наприклад, у 90-х рр. минулого століття складна військово-політична та економічна ситуація мала місце у Хорватії, що у 1991 році проголосила незалежність та до 1995 року брала участь у військовому протистоянні з Югославією. В цей період країна стала членом МВФ та МБРР та змогла одержати підтримку від міжнародних фінансових інститутів (рис. 1).

У 1994 році, тобто ще до завершення бойових дій, було прийнято рішення про реалізацію проекту невідкладної реконструкції (Emergency Reconstruction Project) [19] для фінансування: заміни критично важливого обладнання та запасних частин для відновлення автотранспортної та залізничної інфраструктури; відновлення та реконструкції існуючих електричних мереж, зокрема в районах Задар та Дубровнік; водопостачання, водовідведення та боротьба з наслідками повеней; підтримки громад у поверненні вимушено переміщених осіб, допомоги у відновленні сільського господарства, зокрема у сфері виробництва молока і м'яса, на загальну суму у 128 млн дол. США.

У 1995 році значна увага була приділена охороні здоров'я (Health Project) та транспорту (Highway Sector Project). Так, першим передбачалось виділення 40 млн дол. США для закупівлі медичного обладнання та програмного забезпечення, навчання та обміну досвідом, покращення первинної медичної допомоги та розвитку медичного страхування [19], а другим — 80 млн дол. США на реформування транспортного сектору через скорочення бюджетної підтримки хорватської залізниці (Hrvatske zeljeznice), підвищення безпеки дорожнього руху та зниження вмісту свинцю у викидах транспортних засобів через більший доступ до неетилового палива за ціною, що не перевищує ціни етилового палива [19].

Після завершення конфлікту в Хорватії було реалізовано інші проекти, орієнтовані на різні сфери суспільного життя, такі, як сільське господарство, зокрема "Farmer Support Services Project", "Coastal Forest Reconstruction & Protection Project", підприємство та фінансовий сектор ("Technical Assistance Project in Support of Enterprise and Financial Sector Reform", "Capital Markets Development Project" та інші), транспорт ("Emergency Transport & Mine Clearing Project", "Railway Modernization & Restructuring Project"), енергетика ("Energy Efficiency Project", "Renewable Energy Resources Project") [19].

Загалом проекти, що реалізовувались за підтримки Групи Світового банку для постконфліктного відновлення хорватської економіки, базувались на її конкурентних перевагах, зумовлених географічним розташуванням, зокрема виходом до Адриатичного моря, важливим для суднобудівної галузі, торгівлі, кліматичними та природними умовами для розвитку рослинництва, тваринництва та туризму.

Для порівняння: в інших балканських країн (Македонії та Югославії), бойові дії у яких закінчились у 2001 та 2000 році відповідно, значна увага приділялась розвитку приватного та агросектору, охороні здоров'я, сфері державного управління та розв'язанню специфічних для країни проблем. Наприклад, для Македонії одним із головних був приплив біженців з Косово, а для Сербії — відбудова зруйнованих в результаті конфлікту об'єктів електроенергетики.

Проект невідкладної реконструкції Македонії "Emergency Recovery Credit Project" (1999) на 50 млн дол. США передбачав фінансування критичного імпорту, особливо засобів виробництва для приватного сектору в умовах суттєвого скорочення експорту, а також підтримку державного бюджету [17].

Особливу увагу в обох країнах було приділено реформуванню фінансового сектору, зокрема пенсійній реформі та становленню недержавного пенсійного забезпечення у Македонії ("Pension Reform Technical Assistance Project") [17], трансформації банківської системи через приватизацію окремих державних банків та виведення з ринку неплатоспроможних банків Сербії (Financial Sector Development TA Grant) [20].

Окрім військового конфлікту на Балканському півострові, бойові дії відбувались і на території інших держав. За результатами аналізу наданих кредитів та позик МБРР та МАР (табл. 1) можна зробити такі висновки:

1) для 7 з 10 досліджуваних країн протягом 10 років після закінчення військового конфлікту характерним було нарощення обсягів фінансування від організацій Групи Світового банку, окрім Ліберії, Сьєрра-Леоне, Соломонових островів;

Таблиця 1. Кредити та позики МБРР та МАР окремим постконфліктним країнам, млн дол. США

№ з/п	Країна	Рік після завершення військового конфлікту									
		Рік 1	Рік 2	Рік 3	Рік 4	Рік 5	Рік 6	Рік 7	Рік 8	Рік 9	Рік 10
1	Ангола у % до ВВП	291,46 2,05%	318,37 1,62%	319,35 1,13%	347,33 0,83%	365,09 0,60%	368,89 0,44%	385,21 0,51%	377,7 0,46%	383,66 0,37%	420,28 0,36%
2	Індонезія у % до ВВП	8 740,86 2,40%	8 370,64 1,94%	8 973,92 1,76%	10 110,82 1,87%	11 366,85 1,51%	11 993,99 1,34%	12 667,59 1,38%	13 434,15 1,47%	14 053,42 1,58%	16 044,06 1,86%
3	Камбоджа у % до ВВП	0 0,00%	39,44 1,41%	64,82 1,88%	107,75 3,07%	131,7 3,82%	156,46 5,01%	179,89 5,11%	207,1 5,67%	238,08 5,98%	305,69 7,14%
4	Конго у % до ВВП	223,82 6,95%	202,91 7,26%	207,39 6,87%	238,29 6,82%	268,97 5,79%	280,21 4,60%	295,14 3,82%	302,97 3,61%	298,81 2,52%	298,48 3,11%
5	Ліберія у % до ВВП	272,46 57,40%	251,5 45,73%	255,54 42,31%	76,62 10,37%	72,01 8,47%	68,99 5,97%	0 0,00%	13,72 0,89%	36,97 2,13%	58,95 3,03%
6	Македонія у % до ВВП	431,84 10,73%	530,63 10,73%	604,45 10,64%	607,92 9,71%	641,64 9,35%	587,03 7,04%	622,5 6,28%	652,53 6,94%	681,25 7,24%	691,17 6,59%
7	Сербія у % до ВВП	1 084,57 8,84%	2 049,58 12,72%	2 542,68 12,00%	2 904,48 11,68%	2 633,32 10,03%	2 679,78 8,76%	2 951,00 7,32%	2 931,04 5,95%	2 459,08 5,77%	2 499,30 6,33%
8	Соломонові острови у % до ВВП	46,79 12,47%	43,39 10,48%	44,94 9,84%	45,79 8,87%	44,47 7,31%	43,68 7,31%	41,72 6,21%	40,37 4,55%	39,19 3,82%	37,85 3,57%
9	Сьєрра-Леоне у % до ВВП	478,6 38,63%	542,52 39,56%	590,59 41,26%	558,62 34,32%	533,5 28,30%	83,64 3,87%	108,43 4,33%	124,31 4,99%	154,59 5,91%	187,93 6,39%
10	Таджикистан у % до ВВП	91,82 6,96%	126,05 11,60%	142,62 16,57%	171,65 15,88%	194,98 15,97%	227,54 14,64%	295,67 14,24%	307,71 13,31%	339,04 11,98%	360,5 9,69%

Джерело: побудовано за даними Світового банку (<http://data.worldbank.org/>).

2) найбільшими в абсолютному вираженні були кредити та позики, надані Індонезії. Більшість проектів, як за кількістю, так і обсягами коштів, були спрямовані на соціальний захист, реформування управління на державному та регіональному рівні.

Важливим є також співставлення обсягів виділених коштів для кожної країни з розміром її національної економіки, який можна охарактеризувати через значення ВВП. З цієї позиції фінансова підтримка для Індонезії є відносно меншою порівняно з іншими країнами.

Досить суттєвими у перші післявоєнні роки були кредити та позики, надані Ліберії (близько половини ВВП), Сьєрра-Леоне (приблизно третина ВВП), Соломоновим островам — саме в цих країнах спостерігалась негативна довгострокова динаміка кредитів та позик від організацій Групи Світового банку.

У всіх країнах, що аналізувались, за винятком Камбоджі, можна відмітити зниження частки кредитів та позик від МБРР та МАР у ВВП протягом 10 років по завершенню військового конфлікту.

З метою оперативного фінансування потреб нестабільних та втягнутих у військових конфлікт держав у 2008 році на основі об'єднання Постконфліктного фонду (Post-Conflict Fund) та Трастового фонду підтримки країн LICUS (Low Income Countries Under Stress — LICUS Implementation Trust Fund), створених у 1998 та 2004 роках відповідно, було створено Фонд підтримки державного будівництва та розбудови миру (State and Peacebuilding Fund) — найбільший глобальний багатосторонній цільовий фонд Групи Світового банку [22].

Таблиця 2. ТОП-10 проектів Фонду підтримки державного будівництва та розбудови миру за обсягом фінансування

№ з/п	Країна та назва проекту	Дата початку	Обсяг фінансування, млн дол. США
1	Судан: Проект посилення бюджетного потенціалу (Budgeting Capacity Strengthening Project)	Вересень 2014 року	5,00
2	Судан: Проект розбудови миру для розвитку Фаза 2 (Peacebuilding for Development Project Phase 2)	Лютий 2014 року	4,99
3	Центральноафриканська республіка: Невідкладний проект у сфері місцевої сполучення (Local Connectivity Emergency Project)	Квітень 2016 року	4,95
4	Папуа-Нова Гвінея: Боротьба з сімейним та сексуальним насильством у добувно-промислових регіонах (Addressing Family and Sexual Violence in Extractive Industry Areas)	Березень 2011 року	4,92
5	Сомалі: Буксирувальні послуги в порту Бербера (Towage Services in Berbera Port)	Жовтень 2015 року	4,90
6	Ліберія: Відновлення малого та середнього бізнесу від наслідків епідемії вірусу Еболи (Medium and Small Enterprises and Rural Finance Post Ebola Reconstruction)	Серпень 2016 року	4,85
7	Судан: Стійкі джерела засобів існування для переміщених осіб у Східному Судані Фаза 2 (Sustainable Livelihoods for Displaced and Vulnerable Communities in Eastern Sudan: Phase 2)	Листопад 2016 року	4,59
8	Тайланд: Розширення підходів суспільства до конфліктних ситуацій у найпівденніших провінціях (Expanding Community Approaches in Conflict Situations Southernmost Provinces)	Вересень 2013 року	4,20
9	Демократична Республіка Конго: Попередження та пом'якшення наслідків сексуального та гендерного насильства у Північному та Південному Ківу (Democratic Republic Of Congo: Prevention and Mitigation of Sexual and Gender-Based Violence in North and South Kivu)	Грудень 2014 року	4,00
10	Україна: Подолання наслідків конфлікту, пілотний проект з відновлення та розбудови спроможностей (Conflict Response and Recovery Pilot and Capacity Building)	Травень 2016 року	3,60

Джерело: побудовано автором на основі [2].

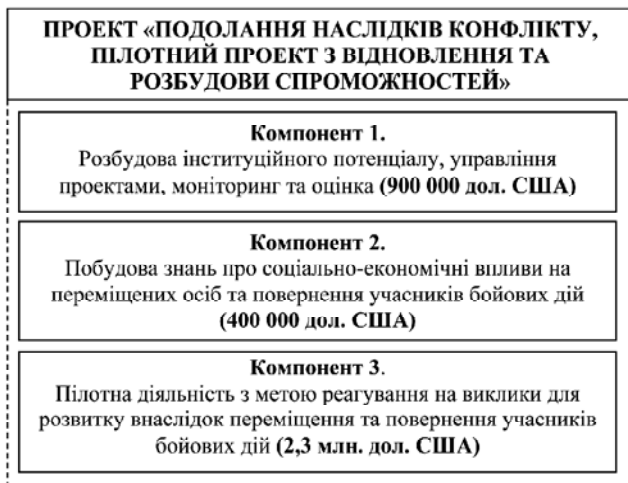

Рис. 2. Компоненти проекту "Подолання наслідків конфлікту, пілотний проект з відновлення та розбудови спроможностей"

Джерело: побудовано автором на основі [23].

Відповідно до "SPF ANNUAL REPORT 2016. Pushing the frontiers of development" за 2008—2016 рр. було у 37 країнах профінансовано 134 гранти (50 з яких безпосередньо пов'язані з питаннями постконфліктного відновлення), а загальний обсяг ресурсів фонду за підсумками 2016 року складав 284 млн дол. США [21, с. 6].

На теперішній час серед списку активних проектів найбільший обсяг фінансування отримали такі ініціативи (табл. 2).

У Судані одразу реалізуються три великі проекти, спрямовані на: покращення механізму управління державним бюджетом (через контроль за видатковою частиною та забезпечення прозорості руху коштів), зниження рівня напруженості в окремих регіонах (шляхом розмежування маршрутів скотопрогону, доступу до води та підвищення зайнятості, особливо серед молоді та жінок), а також забезпечення переміщених осіб необхідними засобами для існування відповідно [18]. Починаючи з 2003 року, в країні триває міжетнічний військовий конфлікт між центральним урядом та по-

встанськими формуваннями у Дарфурському регіоні, що на Заході Судану.

Зазначений в переліку проект в Україні розрахований до середини 2019 року та спрямований на формування інституційного потенціалу уряду, зокрема через Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, для реагування на впливи конфлікту на розвиток [23] та включає три компоненти (рис. 2).

Як видно зі змісту проекту, він спрямований на соціальної сферу в системі постконфліктного відновлення, і його основа увага присвячена внутрішньо переміщеним особам та безпосереднім учасникам бойових дій на Донбасі (комбатанам). Разом з тим проект опосередковано пов'язаний із економічною складовою через створення умов постраждалим особам для започаткування бізнесу, пошуку роботи та підтримки приймаючих громад.

Наприкінці 2016 року Група Світового банку спільно з ООН за результатами проведеної оцінки наслідків військового конфлікту в Україні реалізувала ідею створення цільового фонду за участі багатьох партнерів як організаційної структури для об'єднання спільних зусиль міжнародних донорів та досягнення синергетичного ефекту. Так, було започатковано два фонди — один під управлінням ООН, а інший Світового банку, що підтримуватимуть проекти у сфері інфраструктури, економічного відновлення, соціальної сфери.

Окрім МБРР та МАР як основних організацій Групи Світового банку, важливою є роль Багатосторонньої агенції з гарантування інвестицій (БАГІ), яка бере на себе ризики, страхування яких не зацікавило б комерційних страховиків. За підрахунками аналітиків, "кожен долар інвестицій, застрахований БАГІ, дає країні чотири долари прямих іноземних інвестицій" [16].

Оцінюючи використання кредитів МФВ окремими країнами (табл. 3) протягом 10 років після завершення військового конфлікту, слід відмітити:

1) довгостроковий позитивний тренд до зростання обсягів кредитів МФВ у всіх досліджуваних країнах, окрім Ліберії, де зростання тривало протягом перших 6 років;

2) суттєвий обсяг кредитів, наданих таким країнам,

Таблиця 3. Використання кредитів МФВ окремим постконфліктним країнам, млн дол. США

№ з/п	Країна	Рік після завершення військового конфлікту									
		Рік 1	Рік 2	Рік 3	Рік 4	Рік 5	Рік 6	Рік 7	Рік 8	Рік 9	Рік 10
1	Ангола	405,68	423,99	390,20	410,71	431,42	420,51	787,06	1 302,26	1 605,92	1 739,65
	у % до ВВП	2,86%	2,16%	1,38%	0,98%	0,71%	1,04%	1,58%	1,54%	1,51%	
2	Камбоджа	8,59	29,56	71,72	69,38	65,10	66,47	94,07	93,36	99,19	117,19
	у % до ВВП	0,34%	1,06%	2,08%	1,98%	1,89%	2,13%	2,67%	2,56%	2,49%	2,74%
3	Конго	53,98	50,93	46,40	42,55	44,14	40,33	50,10	52,62	53,15	167,58
	у % до ВВП	1,68%	1,82%	1,54%	1,22%	0,95%	0,66%	0,65%	0,63%	0,45%	1,75%
4	Індонезія	359,49	377,61	368,06	3 104,71	3 049,94	3 040,51	3 043,78	3 049,88	2 869,28	2 744,35
	у % до ВВП	0,10%	0,09%	0,07%	0,58%	0,40%	0,34%	0,33%	0,33%	0,32%	0,32%
5	Ліберія	379,99	349,65	367,30	385,07	890,33	1 085,54	235,31	248,22	266,65	289,93
	у % до ВВП	80,05%	63,57%	60,81%	52,10%	104,74%	93,97%	18,20%	16,06%	15,36%	14,89%
6	Македонія	78,78	80,80	75,56	74,14	68,27	13,24	12,91	102,87	101,05	403,19
	у % до ВВП	1,96%	1,63%	1,33%	1,18%	1,00%	0,16%	0,13%	1,09%	1,07%	3,84%
7	Сербія	343,83	643,86	1 000,93	1 052,36	947,48	85,25	89,55	87,28	2 298,52	2 719,81
	у % до ВВП	2,80%	3,99%	4,72%	4,23%	3,61%	0,28%	0,22%	0,18%	5,39%	6,89%
8	Сьєрра-Леоне	193,05	195,00	222,86	217,03	61,03	64,11	80,04	229,20	266,22	274,01
	у % до ВВП	15,58%	14,22%	15,57%	13,33%	3,24%	2,97%	3,19%	9,20%	10,17%	9,31%
9	Соломонові острови	1,02	0,94	0,98	1,03	1,01	15,53	24,87	34,37	34,64	34,94
	у % до ВВП	0,27%	0,23%	0,22%	0,20%	0,17%	2,60%	3,70%	3,88%	3,38%	3,30%
10	Таджикистан	98,99	213,14	217,73	213,32	205,63	221,77	249,70	244,39	167,72	176,17
	у % до ВВП	7,50%	19,62%	25,30%	19,74%	16,84%	14,27%	12,03%	10,57%	5,93%	4,74%

Джерело: розраховано на основі даних Світового банку (<http://data.worldbank.org/>).

як Ангола, Індонезія та Сербія, та їх відносно не значний обсяг для Соломонових островів;

3) досить суттєву частку кредитів МВФ у ВВП Ліберії, особливо протягом перших шести років, коли значення цього показника перевищувало 50 % та можна розглядати як одну із ключових загроз фінансовій безпеці цієї африканської країни;

4) помітною була також частка кредитів МВФ у ВВП Таджикистану, де фондом була надана підтримка у запровадженні власної валюти (спочатку таджикського рубля у 1995 р., а потім сомоні у 2000 р.) і становленні національної валютної системи. Як зазначає А.І. Асламов [1, с. 171], у 2005 році "в рамках ініціативи щодо полегшення боргового тягаря на багатосторонній основі" виконавчий комітет МВФ прийняв рішення про списання усього боргу країни перед фондом у 100 млн дол. США.

ВИСНОВКИ

Світовий досвід засвідчує важливість підтримки міжнародними фінансовими інститутами нового керівництва країн, представників бізнесу, неурядових організацій та населення. Залежно від причин виникнення та природи військових конфліктів змінювались підходи до розбудови миру та подолання наслідків бойових дій. Серед міжнародних фінансових інститутів найбільшого успіху у цій сфері досягли організації Групи Світового банку, про що свідчать результати їх діяльності у Хорватії, Сербії Македонії та інших країнах. Поряд з цим зростає роль Міжнародного валютного фонду та регіональних фінансових інститутів, робота яких спрямована на різні сфери економіки, що доповнюючи один одного, сприяють відновленню постконфліктних країн.

Література:

- Асламов А.И. Роль международных финансово-экономических институтов в укреплении экономического потенциала республики Таджикистан и ее интеграции в мировое хозяйство [Electronic resource] / А.И. Асламов // Вестник Волжского университета им. В.Н. Татищева. — 2014. — № 1 (30). — С. 169—175. — Mode of access: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-mezhdunarodnyh-finansovo-ekonomicheskikh-institutov-v-ukreplenii-ekonomicheskogo-potentsiala-respubliki-tadzhikistan-i-ee>
- Annex 2: List of SPF active projects [Electronic resource]. — Mode of access: <http://pubdocs.worldbank.org/en/310921489613513413/WBG-SPF-Annual-Report-2016-List-of-Projects.pdf>
- Bannon I. The role of the World Bank in conflict and development: an evolving agenda / Ian Bannon [Electronic resource]. — Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/844501468159893639/The-role-of-the-World-Bank-in-conflict-and-development-an-evolving-agenda>
- Boon K. E. Open for Business: International Financial Institutions, Post-Conflict Economic Reform, and the Rule of Law / K. E. Boon [Electronic resource]. — Mode of access: <https://ssrn.com/abstract=932114>
- Boyce J. K. Financing Peace: International and National Resources for Postconflict Countries and Fragile / J. K. Boyce, S. Forman [Electronic resource]. — Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/394261468182670144/pdf/620320WP0Finan-0BOX0361475B00PUBLIC0.pdf>
- Boyce J.K. The international financial institutions: Postconflict reconstruction and peacebuilding capacities / J.K. Boyce [Electronic resource]. — Mode of access: http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/Boyce_-_IFIs__peacebuilding_-_June_20_1_...pdf
- Experience-Issues and Options [Electronic resource]. — Mode of access: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/030308.pdf>
- Flores T.E. Financing the peace: Evaluating World Bank post-conflict assistance programs / T.E. Flores, I.Nooruddin [Electronic resource]. — Mode of access: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1089188
- Highway Sector Project [Electronic resource]. — Mode of access: <http://projects.vsemirnyjbank.org/P008329/highway-sector-project?lang=ru>
- Holtzman, S. Post-conflict reconstruction: The role of the World Bank / S. Holtzman, A.Elwan, C.Scott [Electronic resource]. — Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/175771468-198561613/pdf/multi-page.pdf>
- IMF engagement with countries in postconflict and fragile situations- Stocktaking. 2015 IMF [Electronic resource]. — Mode of access: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2015/050715.pdf>
- Klingebiel S. The OECD, World Bank and International Monetary Fund: Development Activities in the Crisis Prevention and Conflict Management Sphere / S. Klingebiel [Electronic resource]. — Mode of access: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.521.674&rep=rep1&type=pdf>
- Kreimer A. The World Bank's experience with post-conflict reconstruction. / A. Kreimer [Electronic resource]. — Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/666021468766536253/pdf/multi-page.pdf>
- Mark A. The Fund's Engagement in Fragile States and Post-Conflict Countries-A Review of Experience-Issues and Options / Allen Mark [Electronic resource]. — Mode of access: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/030308.pdf>
- Marko J. Post-conflict Reconstruction through State-and Nation-building: The Case of Bosnia and Herzegovina / J. Marko [Electronic resource]. — Mode of access: <http://documents.worldbank.org/curated/en/208781468225619930/pdf/multi0page.pdf>
- MIGA in Conflict-Affected Countries [Electronic resource]. — Mode of access: <https://www.miga.org/documents/conflict09.pdf>
- Projects & Operations. Macedonia, former Republic of Yugoslav [Electronic resource]. — Mode of access: http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=MK
- Projects & Operations. Sudan [Electronic resource]. — Mode of access: http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=SD
- Projects & Operations. Croatia [Electronic resource]. — Mode of access: http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=HR

20. Projects & Operations. Serbia [Electronic resource]. — Mode of access: http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=YF

21. SPF ANNUAL REPORT 2016. Pushing the frontiers of development. [Electronic resource]. — Mode of access: <http://pubdocs.worldbank.org/en/49971148909699-2580/WBG-SPF-Annual-Report-2016-FINAL-DIGITAL.pdf>

22. State and Peacebuilding Fund (SPF) [Electronic resource]. — Mode of access: <http://www.worldbank.org/en/programs/state-and-peace-building-fund>

23. Ukraine: Conflict Response and Recovery Pilot and Capacity Building [Electronic resource]. — Mode of access: <http://projects.worldbank.org/P158091?lang=en>

References:

1. Aslamov, A. I. (2014), "The role of international financial and economic institutions in strengthening the economic potential of the Republic of Tajikistan and its integration into the world economy", *Vestnik Volzhskogo universiteta im. VN Tatishheva*, vol. 1 (30), pp. 169—175. available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-mezhdunarodnyh-finansovo-ekonomicheskikh-institutov-v-ukreplenii-ekonomicheskogo-potentsiala-respubliki-tadzhikistan-i-ee> (Accessed 25 Feb 2018).

2. The World Bank (2016), "Annex 2: List of SPF active projects", available at: <http://pubdocs.worldbank.org/en/310921489613513413/WBG-SPF-Annual-Report-2016-List-of-Projects.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

3. Bannon, I. (2010), "The role of the World Bank in conflict and development: an evolving agenda", available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/844501468159893639/The-role-of-the-World-Bank-in-conflict-and-development-an-evolving-agenda> (Accessed 25 Feb 2018).

4. Boon, K. E. (2006), "Open for Business: International Financial Institutions, Post-Conflict Economic Reform, and the Rule of Law", available at: <https://ssrn.com/abstract=932114> (Accessed 25 Feb 2018).

5. Boyce, J. K. and Forman, S. (2011), "Financing Peace: International and National Resources for Postconflict Countries and Fragile", available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/394261468182670144/pdf/620320WP0Finan0BOX03614-75B00PUBLIC0.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

6. Boyce, J. K. (2004), "The international financial institutions: Postconflict reconstruction and peacebuilding capacities", available at: http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/Boyce_-_IFIs___peacebuilding_-_June_20_1_...pdf (Accessed 25 Feb 2018).

7. IMF (2008), "Experience-Issues and Options", available at: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/030308.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

8. Flores, T. E. and Nooruddin, I. (2009), "Financing the peace: Evaluating World Bank post-conflict assistance programs", available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1089188 (Accessed 25 Feb 2018).

9. The World Bank (2001), "Highway Sector Project", available at: <http://projects.vsemirnyjbank.org/P008329/highway-sector-project?lang=ru> (Accessed 25 Feb 2018).

10. Holtzman, S. Elwan, A. and Scott, C. (1998), "Post-conflict reconstruction: The role of the World Bank", available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/175771468198561613/pdf/multi-page.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

11. IMF (2015), "IMF engagement with countries in postconflict and fragile situations- Stocktaking", available at: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2015/050715.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

12. Klingebiel, S. (2001), "The OECD, World Bank and International Monetary Fund: Development Activities in the Crisis Prevention and Conflict Management Sphere", available at: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.521.674&rep=rep1&type=pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

13. Kreimer, A. (1998), "The World Bank's experience with post-conflict reconstruction", available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/666021468-766536253/pdf/multi-page.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

14. Mark, A. (2008), "The Fund's Engagement in Fragile States and Post-Conflict Countries-A Review of Experience-Issues and Options", available at: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2008/030308.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

15. Marko, J. (2005), "Post-conflict Reconstruction through State-and Nation-building: The Case of Bosnia and Herzegovina", available at: <http://documents.worldbank.org/curated/en/208781468225619930/pdf/multi0page.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

16. MIGA (2009), "MIGA in Conflict-Affected Countries", available at: <https://www.miga.org/documents/conflict09.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

17. The World Bank (2018), "Projects and Operations. Macedonia, former Republic of Yugoslav", available at: http://projects.worldbank.org/search?lang=enandsearchTerm=andcountrycode_exact=MK (Accessed 25 Feb 2018).

18. The World Bank (2018), "Projects and Operations. Sudan", available at: http://projects.worldbank.org/search?lang=enandsearchTerm=andcountrycode_exact=SD (Accessed 25 Feb 2018).

19. The World Bank (2018), "Projects and Operations. Croatia", available at: http://projects.worldbank.org/search?lang=enandsearchTerm=andcountrycode_exact=HR (Accessed 25 Feb 2018).

20. The World Bank (2018), "Projects and Operations. Serbia", available at: http://projects.worldbank.org/search?lang=enandsearchTerm=andcountrycode_exact=YF (Accessed 25 Feb 2018).

21. The World Bank (2016), "SPF ANNUAL REPORT 2016. Pushing the frontiers of development", available at: <http://pubdocs.worldbank.org/en/4997114890-96992580/WBG-SPF-Annual-Report-2016-FINAL-DIGITAL.pdf> (Accessed 25 Feb 2018).

22. The World Bank (2017), "State and Peacebuilding Fund (SPF)", available at: <http://www.worldbank.org/en/programs/state-and-peace-building-fund>

23. The World Bank (2016), "Ukraine: Conflict Response and Recovery Pilot and Capacity Building", available at: <http://projects.worldbank.org/P158091?lang=en> (Accessed 25 Feb 2018).

Стаття надійшла до редакції 18.03.2018 р.